
Instituti i Kërkimeve Urbane

Dokument i Qeverisjes

Politika Gjinore dhe Plani i Veprimit

Miratuar nga Bordi Drejtues më 02 prill 2026

PËRMBAJTJA

QËLLIMI	1
TERMAT DHE KONCEPTET KRYESORE	2
OBJEKTIVAT	3
FUSHA E ZBATIMIT	4
PARIMET	4
KUADRI I ZBATIMIT	5
RISHIKIMI I ZBATIMIT	7
ANEKSI 1: PLANI I VEPRIMIT GJINOR 2026–2027	8
ANEKSI 2: VLERËSIMI GJINOR, UDHËZUES DHE FORMAT	8

Qëllimi

Instituti i Kërkimit Urban (URI) është i përkushtuar për të promovuar barazinë gjinore dhe për të siguruar që çështjet gjinore të integrohen në të gjitha marrëveshjet institucionale, menaxhimin e portofolit dhe ciklin e projekteve e programeve. URI pranon se gratë, burrat, vajzat, djemtë dhe personat me identitete gjinore të ndryshme mund t'i përjetojnë në mënyra të ndryshme sfidat shoqërore, ekonomike, mjedisore dhe të qeverisjes, dhe se këto dallime mund të ndikojnë në nevojat, mundësitë, pjesëmarrjen, aksesin në burime dhe shërbime, ekspozimin ndaj rrezikut dhe aftësinë e tyre për të përfituar nga ndërhyrjet zhvillimore.

Politika Gjinore e URI-t dhe Plani i Veprimit Gjinor 2026–2027 vendosin kuadrin institucional përmes të cilit URI i jep efekt këtij angazhimi. Së bashku, ato ofrojnë kërkesat minimale të qeverisjes, procedurale, të monitorimit, raportimit dhe llogaridhënies për veprime me përgjegjësi gjinore përgjatë gjithë punës së URI-t. Politika përcakton parimet, standardet dhe angazhimet institucionale të URI-t, ndërsa Plani i Veprimit i përkthen ato angazhime në masa zbatimi me afate të caktuara, përgjegjësi dhe rregullime për raportim.

URI është i përkushtuar të hetojë dhe të trajtojë sfidat e mprehta shoqërore, ekonomike, mjedisore dhe të qeverisjes në fushat e tij të ekspertizës dhe në objektivat sektoriale të zhvillimit. Në ndjekjen e misionit të tij, URI synon të prodhojë dije, të informojë politikat publike, të mbështesë forcimin institucional dhe të kontribuojë në zgjidhje efektive dhe të barabarta për komunitetet dhe institucionet publike. Si rrjedhojë, URI pranon se sfidat e zhvillimit dhe përgjigjet e politikave nuk janë gjinorisht neutrale, dhe se një analizë e shëndoshë dhe ndërhyrje efektive kërkojnë vëmendje ndaj përvojave të diferencuara, pabarazive strukturore dhe pengesave që prekin grupe të ndryshme të popullsisë.

Kjo Politikë mbështetet në vlerat institucionale të URI-t dhe në standardet ndërkombëtarisht të njohura të të drejtave të njeriut dhe të barazisë gjinore. Ajo informohet, ndër të tjera, nga Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut, Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm, në veçanti angazhimi për barazinë gjinore dhe fuqizimin e grave dhe vajzave si objektivi më vete dhe si kusht ndërsektorial për zhvillimin e qëndrueshëm.

Kjo Politikë pasqyron gjithashtu praktikën e mira ndërkombëtare përkatëse mbi qeverisjen me përgjegjësi gjinore, angazhimin e palëve të interesit, hartimin e projekteve, monitorimin, vlerësimin dhe menaxhimin e rezultateve, përfshirë qasjet e zhvilluara në kuadër të Politikës Gjinore të Fondit të Gjellbër për Klimën, Politikës Gjinore të Fondit të Përshtatjes dhe udhëzimeve të lidhura me to që zbatohen për subjektet zbatuese. URI i konsideron këto standarde si pika referimi të rëndësishme për forcimin e cilësisë, qëndrueshmërisë dhe llogaridhënies së praktikës së tij institucionale dhe programore.

Politika Gjinore e URI-t do të lexohet dhe zbatohet në mënyrë të qëndrueshme me Kodin e Vlerave dhe Etikës të URI-t dhe me kuadrat e brendshme operacionale, të llogaridhënies, të pretendimeve, të mbrojtjes dhe të trajtimit të ankesave të URI-t. Në veçanti, URI pohon respektin për të drejtat e njeriut, dinjitetin, mundësitë e barabarta, diversitetin, integritetin dhe një mjedis profesional pa diskriminim, ngacmim, hakmarrje dhe përjashtim.

Në këtë kontekst, URI mban tolerancë zero ndaj diskriminimit, ngacmimit seksual, ngacmimit, hakmarrjes, viktimizimit ose përjashtimit në bazë të seksit, gjinisë, orientimit seksual, identitetit gjinor, fesë ose besimit, përkatësisë etnike, aftësisë së kufizuar, statusit familjar, mendimit politik ose çdo statusi tjetër të mbrojtur nga ligji i zbatueshëm. Ky angazhim zbatohet në praktikën e vendit të punës, marrëveshjet e qeverisjes, angazhimin e palëve të interesit dhe veprimtaritë e jashtme të URI-t.

Kjo Politikë do të interpretohet dhe zbatohet gjithashtu në mënyrë të qëndrueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, legjislacionin e zbatueshëm shqiptar të punës dhe atë kundër diskriminimit, dhe çdo kërkesë tjetër ligjore dhe rregullatore relevante për kontekstin institucional dhe operacional të URI-t.

Termet dhe konceptet kryesore

Më poshtë janë renditur përkufizimet kryesore gjinore:

Gjinia: i referohet mënyrës se si shoqëritë dhe kulturat specifike u caktojnë role dhe u atribuojnë karakteristika burrave dhe grave në bazë të seksit të tyre;

Barazia gjinore: siç sanksionohet në marrëveshjet ndërkombëtare dhe kushtetutat kombëtare, i referohet të drejtave, pushtetit, përgjegjësisë dhe mundësive të barabarta për gratë dhe burrat, si dhe konsiderimit të barabartë të interesave, nevojave dhe prioriteteve të grave dhe burrave; barazia gjinore për pasojë nënkupton që shoqëria i vlerëson në mënyrë të barabartë burrat dhe gratë dhe rolet që ata luajnë;

Drejtësia gjinore: i referohet procesit të të qenit i drejtë ndaj grave dhe burrave. Për të siguruar drejtësinë, shpesh duhet të ndërmerren masa për të kompensuar (ose ulur) pabarazinë për disavantazhet historike dhe shoqërore që pengojnë gratë dhe burrat të veprojnë mbi baza të barabarta. Drejtësia, pra, çon në barazi; dhe

Me përgjegjësi gjinore: i referohet konsiderimit të normave, roleve dhe marrëdhënieve gjinore dhe trajtimit të pabarazisë së krijuar nga normat, rolet dhe marrëdhëniet e pabarabarta përmes ndryshimeve brenda një mjedisi shoqëror të caktuar nëpërmjet veprimeve përmirësuese.

Ndjeshmëria gjinore: i referohet kuptimit të mënyrave në të cilat njerëzit mendojnë për gjininë dhe faktorëve sociokulturorë në themel të pabarazisë gjinore, dhe se si ato mund të trajtohen. Ndjeshmëria gjinore nënkupton konsiderimin e kontributit të mundshëm të grave dhe burrave në ndryshimet shoqërore, si dhe të metodave dhe mjeteve të përdorura për: të nxitit drejtësinë gjinore, të ulur pabarazitë gjinore dhe të matur ndikimin e ndryshimit të klimës dhe veprimtarive të tjera zhvillimore mbi burrat dhe gratë.

Ndërsektorialiteti: i referohet mënyrës se si gjinia mbivendoset me faktorë të tjerë sociokulturorë, si raca, përkatësia etnike, statusi migrator, feja ose besimi, shëndeti, statusi, mosha, klasa, kasta, orientimi seksual, identiteti gjinor dhe përfshirja e përjashtimi. Të shikuarit

përmes lenteve të ndërsektorialitetit është kritik për të kuptuar kompleksitetin dhe veçantinë e pabarazive në jetën e grave dhe vajzave, burrave dhe djemve.

Fuqizimi i grave: përfshin marrjen nga gratë të pushtetit dhe kontrollit mbi jetën e tyre, duke zgjeruar veprimtarinë e tyre përmes pjesëmarrjes dhe vendimmarrjes. Ai përfshin rritjen e ndërgjegjësimit për të drejtat dhe vetëvlerësimin, sigurimin e aksesit në mundësi dhe burime, dhe mundësimin e grave të ndikojnë në ndryshimin shoqëror, politik dhe ekonomik për një shoqëri më të drejtë.

Të dhëna të ndara sipas gjinisë: nënkupton informacionin sasior të mbledhur dhe të paraqitur veçmas për gratë dhe burrat, dhe të plotësuar, kur është e rëndësishme dhe e përshtatshme, me analizë cilësore dhe të dhëna të tjera përfshirjeje.

Plani i veprimit gjinor: nënkupton grupin e masave, përgjegjësi, burimeve, treguesve dhe afateve kohore në nivel projekti ose programi, të miratuara për të trajtuar boshllëqet, rreziqet dhe mundësitë gjinore të identifikuara.

Objektivat

Kjo Politikë Gjinore forcon angazhimin e URI-t ndaj dimensioneve të larmishme, specifike sipas kontekstit dhe ndërsektoriale të barazisë gjinore në të gjitha marrëveshjet institucionale, menaxhimin e portofolit dhe ciklin e projekteve e programeve. Politika Gjinore e angazhon URI-n të forcojë qeverisjen dhe praktikën institucionale me përgjegjësi gjinore brenda organizatës, dhe të promovojë barazinë gjinore përmes projekteve, nismave, sistemeve operacionale dhe zbatimit të Planit të Veprimit Gjinor 2026–2027 (Aneksi 1).

Kjo Politikë Gjinore përcakton parimet për promovimin e barazisë gjinore përmes masave institucionale, kërkesave operacionale dhe udhëzimeve e anekseve mbështetëse, përfshirë kërkesat për vlerësim gjinor në nivel projekti, konsultim me palët e interesit, planifikim të veprimit gjinor, monitorim, raportim dhe rishikim periodik të rezultateve.

Kjo Politikë Gjinore pasqyron angazhimin e URI-t për të trajtuar barazinë gjinore në një mënyrë gjithëpërfshirëse, praktike dhe që u përgjigjet përvojave, nevojave dhe kapaciteteve të ndryshme të grupeve të prekura nga puna e tij.

Politika Gjinore ka objektivat kryesore të mëposhtme:

- i. Të forcojë qeverisjen, praktikën institucionale dhe llogaridhënien me përgjegjësi gjinore brenda URI-t, përfshirë përmes mbikëqyrjes së drejtimit, mundësive të barabarta, mosdiskriminimit, zhvillimit të kapaciteteve të stafit dhe qeverisjes, raportimit konfidencial dhe përgjegjshmërisë ndaj pretendimeve, dhe raportimit periodik mbi zbatimin e Politikës dhe Planit të Veprimit Gjinor.
- ii. Të promovojë projekte dhe nisma me përgjegjësi gjinore duke integruar çështjet gjinore përgjatë gjithë ciklit të projektit dhe programit, përfshirë identifikimin e projektit, vlerësimin gjinor, konsultimin me palët e interesit, hartimin, zbatimin,

buxhetimin, monitorimin, vlerësimin dhe mësimnxënien, në mënyrë në përpjesëtim me natyrën, shkallën dhe rëndësinë gjinore të veprimtarisë në fjalë.

- iii. Të kontribuojë, përmes fushave të punës së URI-t, në uljen e barrierave, përjashtimeve dhe cenueshmërive të lidhura me gjininë, duke mbështetur rezultate institucionale, të politikave dhe të projekteve më gjithëpërfshirëse, të barabarta dhe efektive, dhe duke siguruar që ndërhyrjet dhe produktet e dijes të URI-t të informohen nga analiza, të dhëna dhe praktika me përgjegjësi gjinore.

Fusha e zbatimit

Kjo Politikë zbatohet në të gjitha marrëveshjet institucionale dhe fushat e punës të URI-t, përfshirë qeverisjen, menaxhimin, stafin, operacionet e brendshme dhe portofolin e projekteve e nismave.

Kjo Politikë zbatohet në të gjitha fazat e ciklit të projektit dhe programit, nga identifikimi deri te vlerësimi dhe mësimnxënia, dhe zbatohet në mënyrë uniforme në të gjitha projektet, pavarësisht nga burimi ose niveli i financimit (ndërkombëtar, rajonal, kombëtar ose nënkombëtar; publik ose privat).

Kjo Politikë do të udhëheqë gjithashtu angazhimin e URI-t me partnerët, konsulentët, ofruesit e shërbimeve dhe palët e tjera të interesit përkatës, në masën që zbatohet për veprimtarinë në fjalë dhe në përputhje me kuadrot kontraktore, operacionale dhe të llogaridhënies të URI-t.

Kjo Politikë do të zbatohet në mënyrë në përpjesëtim me natyrën, shkallën, kompleksitetin dhe rëndësinë gjinore të funksionit institucional, projektit ose nismës në fjalë, duke siguruar njëkohësisht pajtueshmërinë me kërkesat minimale të vendosura nga kjo Politikë dhe instrumentet e saj zbatuese.

Parimet

Politika Gjinore e URI-t udhëhiqet nga parimet e mëposhtme. Ato do të udhëheqin interpretimin dhe zbatimin e kësaj Politike në të gjitha marrëveshjet institucionale, operacionet e brendshme dhe veprimtaritë e projekteve e programeve të URI-t.

Të drejtat e njeriut dhe dinjiteti

URI pranon se barazia gjinore mbështetet në respektin për të drejtat e njeriut, dinjitetin njerëzor, barazinë dhe mosdiskriminimin. Në zbatimin e kësaj Politike, URI do të respektojë dhe promovojë të drejtat dhe dinjitetin e të gjithë personave të prekur nga puna e tij institucionale dhe programore, duke marrë në konsideratë të drejtat, nevojat dhe mbrojtjet e zbatueshme për personat në situata të cenueshme ose të marginalizuara, në përputhje me ligjin e zbatueshëm, kuadrot e brendshme të URI-t dhe standardet ndërkombëtare përkatëse.

Përkushtimi ndaj barazisë gjinore

URI është i përkushtuar të integrojë një qasje me përgjegjësi gjinore në të gjitha marrëveshjet institucionale, fushat e punës dhe ciklin e projekteve e programeve, përfshirë përmes identifikimit sistematik të barrierave, rreziqeve, nevojave, mundësive dhe kapaciteteve të lidhura me gjininë, promovimit të një pjesëmarrjeje kuptimplote, të sigurt dhe të aksesueshme në konsultime, proceset e vendimmarrjes dhe aksesin në përfitimet e projekteve, dhe miratimit të masave në përpjesëtim për të promovuar barazinë gjinore, për të shmangur dëmin e paqëllimshëm dhe për të zbutur ndikimet negative gjinore. URI mban tolerancë zero ndaj diskriminimit, shfrytëzimit seksual, abuzimit, ngacmimit, hakmarrjes dhe përjashtimit brenda organizatës dhe, në masën që zbatohet, në partneritetet dhe veprimtaritë e tij.

Mosdiskriminimi dhe trajtimi i barabartë

URI do të sigurojë trajtim të barabartë dhe mosdiskriminim në rekrutim, shpërblim, përfitime, ngritje në detyrë, mundësi drejtimi, akses në trajnime, pjesëmarrje në vendimmarrje, akses në mekanizmat e pretendimeve, konsultim me palët e interesit dhe akses në përfitimet dhe shërbimet e projekteve. URI nuk do të tolerojë diskriminimin, hakmarrjen, përjashtimin, shfrytëzimin seksual, abuzimin ose ngacmimin në bazë të seksit, gjinisë, identitetit gjinor, orientimit seksual, aftësisë së kufizuar, moshës, përkatësisë etnike, fesë ose besimit, gjendjes martesore, statusit shoqëror ose ekonomik, ose statusit tjetër, në përputhje me ligjin e zbatueshëm dhe politikat e brendshme të URI-t.

Llogaridhënia dhe transparenca

URI do të sigurojë llogaridhënie për zbatimin e kësaj Politike përmes përgjegjësive të qarta, raportimit periodik, mbikëqyrjes institucionale dhe ekspertizës së përshtatshme gjinore. URI do t'i raportojë çdo vit Bordit të tij mbi zbatimin e Politikës Gjinore dhe Planit të saj të Veprimit, përfshirë progresin, veprimet korrigjuese dhe çdo pretendim ose rrezik material gjinor. Ankesat dhe pretendimet që lidhen me gjininë do të trajtohen përmes rregullimeve të aksesueshme, konfidenciale dhe të sigurta në përputhje me procedurat e brendshme të URI-t, me mbrojtje ndaj hakmarrjes dhe rrugë referimi aty ku kërkohet. URI gjithashtu do të bëjë të disponueshëm informacionin përkatës mbi angazhimet, procedurat dhe rezultatet e zbatimit në lidhje me gjininë përmes kanaleve të përshtatshme institucionale, në varësi të kërkesave të konfidencialitetit, mbrojtjes së të dhënave dhe zbulimit të brendshëm.

Kuadri i zbatimit

URI do ta zbatojë këtë Politikë Gjinore përmes një Plani të Veprimit Gjinor që e përkthen Politikën në veprime me afate të caktuara, përgjegjësi, tregues dhe pika rishikimi. Plani i Veprimit Gjinor do të shërbejë si instrumenti kryesor për operacionalizimin e angazhimeve të URI-t mbi qeverisjen me përgjegjësi gjinore, menaxhimin e projekteve dhe programeve, zhvillimin e kapaciteteve, monitorimin, raportimin dhe mësimnxënien institucionale.

Kuadri i zbatimit do të organizohet rreth fushave prioritare të mëposhtme.

Qeverisja dhe struktura institucionale

URI do të mbajë rregullime të qeverisjes dhe mbikëqyrjes që mbështesin zbatimin efektiv të Politikës Gjinore dhe Planit të Veprimit Gjinor. Bordi dhe Asambleja e Përgjithshme do të ushtrojnë mbikëqyrjen përmes shqyrtimit të progresit vjetor të zbatimit, ndërsa Drejtori Ekzekutiv do të sigurojë zbatimin në nivel institucional dhe do të raportojë çdo vit mbi progresin, sfidat, veprimet korrigjuese dhe çdo pretendim ose rrezik material gjinor. Eksperti i Çështjes Gjinore do të mbështesë koordinimin, këshillimin teknik, monitorimin dhe përgatitjen e raportit vjetor të progresit, përfshirë informacionin për zbatimin në nivel institucional dhe portofoli. URI gjithashtu do të mbajë dhe përmirësojë hartimin, zbatimin, monitorimin, raportimin dhe vlerësimin e projekteve me përgjegjësi gjinore në portofolin e tij të projekteve, përfshirë etiketimin e buxhetit për masat e lidhura me gjininë dhe koordinimin me menaxherët e projekteve në fazat përkatëse të propozimit, konceptit dhe zbatimit.

Udhëzimi operacional dhe zbatimi në nivel projekti

URI do të mbajë udhëzime dhe procedura operacionale për të mbështetur zbatimin e qëndrueshëm të kësaj Politike përgjatë ciklit të projektit dhe programit. Kjo do të përfshijë një procedurë të dokumentuar të integritit të çështjes gjinore që mbulon shqyrtimin e konceptit, vlerësimin gjinor në fazën e propozimit, konsultimin me palët e interesit, hartimin, buxhetimin, zbatimin, monitorimin, raportimin dhe rishikimin kur ndodhin ndryshime materiale të projektit. Vlerësimi Gjinor, Udhëzuesi dhe Formatit (Aneksi 2) do të përditësohet, sipas nevojës, për të pasqyruar mësimet e nxjerra nga zbatimi dhe kërkesat e zbatueshme të partnerëve ose donatorëve. URI do të zbatojë dhe do të sigurojë cilësinë e një procesi sistematik për shqyrtimin e projekteve dhe planet e veprimit gjinor në nivel projekti në të gjithë portofolin, me kontrolle periodike për plotësinë dhe përpjesëtimin. Për çdo projekt ose program përkatës, URI do të mbajë dokumentacionin në përpjesëtim me shkallën dhe rrezikun e veprimtarisë, përfshirë regjistrat e shqyrtimit, veprimet në nivel projekti, informacionin e monitorimit dhe provat e zbatimit.

Zhvillimi i kapaciteteve

URI do të forcojë kapacitetin institucional për zbatimin e kësaj Politike përmes orientimit fillestar, trajnimit dhe ndarjes së dijes. Stafi i ri do të marrë orientim hyrës mbi Politikën Gjinore të URI-t dhe zbatimin e saj praktik. URI gjithashtu do të ofrojë trajnim rifreskues vjetor për stafin, të përshtatur me nevojat operacionale dhe mësimet e nxjerra, dhe do të ofrojë sesione informuese ose trajnime të synuara për Bordin dhe Asamblenë e Përgjithshme për të mbështetur rolin e tyre mbikëqyrës. Regjistrat e pjesëmarrjes dhe materialet e trajnimit do të ruhen si dëshmi e zbatimit.

Menaxhimi i bazuar në rezultate

URI do të ndjekë dhe përmirësojë zbatimin e dispozitave të monitorimit me përgjegjësi gjinore në të gjitha projektet dhe nismat e tij. Kjo do të përfshijë përdorimin, aty ku është e rëndësishme, të treguesve me përgjegjësi gjinore, të dhënave të ndara sipas gjinisë dhe cilësore, vlerave bazë, objektivave, mjeteve të verifikimit, pikave të rishikimit dhe veprimeve

të dokumentuara ndjekëse në nivel institucional, portofoli dhe projekti. Rregullimet e monitorimit dhe raportimit do të mbështesin vlerësimin e progresit të zbatimit, identifikimin e boshllëqeve dhe dokumentimin e mësimëve të nxjerra për përmirësime të ardhshme.

Krijimi i dijes dhe komunikimet

URI do të integrojë çështjet gjinore në produktet e tij të dijes, raportimin vjetor, komunikimet dhe dukshmërinë e jashtme. Kjo përfshin integrimin e gjinisë në Raportin Vjetor të URI-t përmes ndërhyrjeve, gjetjeve dhe mesazheve të avokimit përkatëse, si dhe publikimin dhe shpërndarjen e produkteve kryesore të politikës, udhëzimit dhe mësimnxënies përmes kanaleve të përshtatshme të komunikimit. URI gjithashtu do të mbajë dhe shqyrtojë periodikisht statistikën institucionale gjinore dhe të dhënat e lidhura me barazinë, përfshirë përbërjen e stafit sipas gjinisë në të gjitha funksionet dhe, kur është e realizueshme dhe e përshtatshme, informacionin e agreguar të rëndësishëm për barazinë e trajtimit në shpërblim, përfitime, akses në trajnim dhe përfaqësim në drejtim, me qëllim që të mbështesë monitorimin institucional, mësimnxënien dhe veprimet korrigjuese.

Rishikimi i zbatimit

Zbatimi i Politikës Gjinore dhe i Planit të Veprimit Gjinor do të rishikohet çdo vit në bazë të progresit të dokumentuar kundrejt veprimeve dhe treguesve të miratuar. Rishikimi vjetor do të mbështesë mbikëqyrjen institucionale, veprimin korrigjues dhe përmirësimin e vazhdueshëm në zbatimin e angazhimeve gjinore të URI-t.

Aneksi 1: Plani i Veprimit Gjinator 2026–2027

Aneksi 2: Vlerësimi Gjinator, Udhëzues dhe Format